

Artikel van de Maand – April 2010

Theologie van het lijden (3) – Gevangenschap

Door Dr. Steef van 't Slot

Hoewel ik een tijd geleden begon met de serie over lijdenstheologie, kan het sommigen van u wellicht helpen wanneer ik verder ga met wat gedachten over gevangenschap, als een aspect dat Jezus noemde: ‘... ze zullen de hand aan u slaan en u vervolgen. Ze zullen u uitleveren aan synagogen *en gevangenissen* ...’¹ De context waarin Jezus over gevangenschap spreekt is ‘de tekenen van het eind van deze eeuw’. In de eindtijd zal vervolging van Christenen wereldwijde dimensies aannemen. In heel wat landen ter wereld is vervolging, inclusief gevangenschap om Christus’ wil, al lange tijd gebruikelijk.

Zonder nu de ernst daarvan te bagatelliseren, wil ik uw aandacht vandaag vestigen op de geestelijke principes, die net zo van toepassing zijn op Christus’ discipelen in de zogenaamde vrije wereld, als ze dat zijn op onze broeders en zusters die op fysieke wijze gevangen zitten. We spreken dan over *niet-fysieke soorten van gevangenschap*, namelijk oncomfortabele omstandigheden waaruit we niet kunnen ontsnappen, maar die toch in Gods plan lijken te passen voor het leven van zo’n discipel.² Petrus noemt dat ‘lijden naar Gods wil’.³

We hebben ons leven zo lief dat we altijd bezig zijn het te verbeteren, verrijken, en te doen groeien in invloed, naam, reputatie en zelfs bediening. Tegelijk dreigen we te vergeten dat Jezus zei dat we ons leven zullen verliezen wanneer we het zoeken.⁴ We zijn naïef genoeg om te geloven dat als onze motieven ‘geestelijk genoeg’ zijn of als we ‘eeuwige waarden najagen’ Jezus’ woorden niet meer van toepassing zijn – maar daardoor misleiden we onszelf. Vaak onderscheiden we de diepe lagen van zelfgerichtheid in onze levens en bedieningen niet. Als dat gebeurt kan de Heer ons situaties binnenleiden die we niet leuk vinden, die zo oncomfortabel en lastig zijn, dat we liefst alles in het werk stellen om het te ontsnappen. Maar als Hij ons treft met Zijn genadige openbaring, ontdekken we dat we in die situatie gedwongen zijn ‘ons leven te verliezen’ – omdat Hij graag wil dat we het vinden!

Als Jozef ‘zijn leven niet verloren had’ in de gevangenis, zou hij het nooit ‘gevonden’ hebben op de troon van Egypte. Als Mozes ‘zijn leven niet verloren had’ terwijl hij schapen hoedde, had hij het nooit ‘gevonden’ in de bediening Israël uit Egypte en door de woestijn te leiden. Als David ‘zijn leven niet verloren had’ terwijl hij, door spionnen verraden vluchtte voor Saul, had hij het nooit ‘gevonden’ als koning van Israël. En er kunnen veel meer voorbeelden genoemd worden. Evenmin zal iemand het door Jezus beloofde Koninkrijk beërven, wanneer deze de ‘gevangenissen’ niet aanvaardt, die ontworpen zijn voor diens geestelijke vorming. Deze oncomfortabele omstandigheden zijn de ‘gevangenissen’ waar ik het over heb.

¹ Luk. 21:12 (mijn cursivering)

² Het moge duidelijk zijn dat ik het hier niet over verslavingen of andere zondige gewoonten heb

³ 1 Pet. 4:19

⁴ Joh. 12:25

Jezus spreekt over vervolging als normaal voor Zijn discipelen⁵ en ooit zullen we onszelf allemaal de vraag moeten stellen die Jezus noemde bij Zijn arrestatie: ‘Zou ik de beker niet drinken die de Vader Mij gegeven heeft?’⁶ We klagen vaak dat we ‘onrechtvaardig behandeld zijn’ of dat ‘het leven niet eerlijk is’, of dat het ‘mijn schuld niet was’ – of iets dergelijks. Wat Jezus er echter over zei, bewijst dat Hij Zijn weg begreep en het ermee eens was. Hij verzette Zich niet tegen Zijn lijden, maar legde Zijn leven vrijwillig af. Niemand nam het Hem af.⁷

Dat is wellicht een van de zwaarste worstelingen in onze geestelijke levens: leren om niet langer te klagen over ons lijden, maar het van harte te omhelzen. Paulus zei daarover tegen de Korintiërs, die wereldlijke rechtszaken aangingen om hun recht te halen: ‘Waarom lijdt u niet liever onrecht?’⁸ Hij stelt in feite dat je, door je recht te zoeken, de les van zelfverloochening, nederigheid en onterecht lijden zoals Christus, al gemist hebt; een les die je de geestelijke winst had kunnen opleveren die de Heer voor je bedoeld had.

Een laatste gedachte voor nu, komt van het gesprek waarin Jezus Petrus herstelde in diens bediening: ‘... toen je jong was kleepte je jezelf en ging je waar je wilde; maar als je oud wordt strek je je handen uit, en dan zal iemand anders *je brengen waar je niet wilt*’. Dat was een indicatie van Petrus’ latere martelaarschap.⁹

Is het niet zo dat vaak ons door God ontworpen lijden pas doorgang vindt wanneer wij niet langer de vrijheid hebben onze levens en zaken in te richten zoals we willen? En worden we niet onvrijwillig meegenomen naar ‘plaatsen’ – gevangenissen – waar we niet willen zijn? Misschien denkt u dat dit met hoge leeftijd te maken heeft, zoals Jezus lijkt te bedoelen. Of refereert Hij ook aan de *geestelijke volwassenheid* die met hoge(re) leeftijd komt?¹⁰ Jezus’ opdracht klinkt honderdmaal eenvoudiger dan deze in feite is: ‘Volg Mij!’ Als we Hem volgen, ook door de ‘gevangenissen’ van het leven, zullen we ons ‘leven’ verliezen, maar het terugvinden in het Koninkrijk waarin we voorbestemd zijn te regeren.¹¹ En het is oneindig minder pijnlijk als we dat vrijwillig en met vreugde doen! Trouwens, ‘gevangen zitten’ met zo’n houding betekent dat we vrijer zijn dan we ooit geweest zijn.

Dat principe en andere hoop ik in het volgende artikel uit te werken. Dan bekijken we de gevangenschappen die Petrus en Paulus ondergingen.

⁵ Joh. 15:20; 16:33

⁶ Joh. 18:11

⁷ Joh. 10:17,18

⁸ 1 Kor. 6:(1-)7

⁹ Joh. 21:18,19 (mijn cursivering)

¹⁰ Het Griekse woord (*γῆρας*, *gerases*) dat in Joh. 21:18 gebruikt wordt lijkt erg op het Homerische woord (*εἰργασα*, *egerasa*) dat ook vertaald kan worden als ‘rijpend’ of ‘volwassen wordend’

¹¹ Luk. 22:29

